

SUOMEN MERIHISTORIALLINEN YHDISTYS SJÖHISTORISKA FÖRENINGEN I FINLAND RY

JÄSENTIEDOTE 1 – 2018

Puheenjohtaja esittäytyy

Aloitin vuoden alussa Suomen merihistoriallisen yhdistyksen puheenjohtajana, innostuneena hienosta haasteesta ja kiinnostavasta työskentelystä merellisten aiheiden ja ihmisten parissa. Yhdistys on minulle tuttu, sillä olen muutaman vuoden toiminut hallituksessa rahakirstun vartijana. Vaihdoin nyt entisen puheenjohtajan Tapio Bergholmin kanssa paikkaa ja vastuita. Samalla toivotan lämpimästi tervetulleeksi hallituksemme uudet jäsenet, yhdistyksen sihteeri Heikki Laurilan ja varapuheenjohtajan, merikapteeni Hannu Vartiaisen. Monet kiitokset myös väistyville hallituksen jäsenille Miia-Leena Tiillille ja Sari Mäenpälle, sekä erityisesti retkimestarillemme, varapuheenjohtaja Yrjö Tiitiselle.

Omassa tutkijan työssäni olen ollut kiinnostunut erityisesti saariston historiasta ja talonpoikaispurjehduksen vuosisataisesta perinteestä sekä sen moninaisista vaikutuksista ihmisten elämään ja ajatteluun. Väitöskirjani käsitteli 1800-luvun saaristolaisten työtä, maailmankuvaa ja sosiaalisia verkostoja yhden kirjoitustaitoisen talonpoikaislaivuriperheen kirjeiden kautta. Ihmisen ja meren vuorovaikutusta ja merenkulusta eläviä yhteisöjä tarkastelee laajalla otteella myös Turun yliopiston humanistisen meritutkimuk- ➔

sen laboratorio AHA, jonka toiminnassa olen mukana.

Päivätyökseni johdan Helsingissä SKS:n Biografiakeskusta, jossa teemme henkilöhistoriallisia verkkojulkaisuja kuten Kansallisbiografiaa sekä monia avoimen tieteen ja digitaalisten ihmistieteiden hankkeita. Kesäisin suuntaan Kustaviin, jossa laiskottelun lomassa olen mukana järjestämässä merellistä kulttuuriperintöä vaalivaa Volter Kilpi -kirjallisuusviikkoa.

Kirsi Keravuori

Kutsu kevätkokoukseen Kallelse till vårmöte

Yhdistyksen kevätkokous pidetään 14.5.2018 klo 17:15 Tieteiden talon salissa 405, (Kirkkokatu 6, Helsinki). Kevätkokouksen jälkeen kuullaan yhdistyksen varapuheenjohtajan Hannu Vartiaisen ja Uudenkaupungin merihistoriallisen yhdistyksen puheenjohtajan Matti Jussilan esitykset Rauman ja Uudenkaupungin merellisestä historiasta. Esitelmän yhteydessä on mahdollista ostaa alennettuun hintaan puhujien uusia teoksia Merikaupunki jo syntyessään - Uudenkaupungin merenkulun 400-vuotishistoria (40€) ja Rauman merenkulun historia (50€), käteismaksu.

Föreningen håller sitt stadgeenliga vårmöte den 14.5.2018 klockan 17:15 på Vetenskapernas hus (Kyrkogatan 6, Kronohagen), i sal 405. Efter vårmötet håller Hannu Vartiainen och Matti Jussila ett föredrag om Raumos och Nystads sjöfartshistoria. Bokförsäljning.

Kutsu Merihistorian päivien esitelmäksi

Merenkulun riskit ja resurssit

Turku, Forum Marinum 22.–24.3.2019

Suomen meriarkeologinen seura, Suomen merihistoriallinen yhdistys ja Merikeskus Forum Marinum järjestävät yhdessä 10. Merihistorian päivät keväällä 2019 Turussa. Päivien pääotsikkona on Merenkulun riskit ja resurssit. Tämä teema tarjoaa useita näkökulmia merellisen elämän, työn ja yritystoiminnan analysointiin. Merenkulussa on säiden ja karikoiden lisäksi taloudellisia ja sosiaalisia riskejä. Suhdanteet vaihtelivat, sodat ja merirosvot toivat tuhoa, miehistö saattoi olla taitamatonta, uppiniskaista, lakkovalmista tai kapinoivaa.

Merenkulussa resurssit ja riskit saattoivat kytkeytyä toisiinsa esimerkiksi salakuljetuksessa, joka oli laitonta mutta saattoi tuoda suuria tuloja. Merenkulun riskien hallinta on näkynyt laivanrakennuksen edistymisenä, miehistöjen värväämisen, koulutuksen ja kohtelun muuttumisena ja voimavarojen yhdistämisenä. Tarkoitus on paneutua myös siihen, miten merenkulun riskien jako ja resurssien kokoaminen ovat tapahtuneet paikallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa?

Näkökulma aiheeseen voi olla historiallinen, meriarkeologinen, etnologinen tai muiden tieteiden alojen innoittama.

Merihistorian päivien esitelmät muodostavat rungon vuonna 2020 julkaistavalle vertaisarvioidulle tieteelliselle aikakauskirjalle *Nautica Fennicalle*, jonka teema on myös Merenkulun riskit ja resurssit.

Tässä vaiheessa pyydämme yhden liuskan (noin 2500 merkkiä) pituisen esittelyn ehdotetun esitelmän otsikosta ja sisällöstä.

Lopullisen esityksen tai artikkelin laajuus on noin 60 000 merkkiä. ➔

Aikataulu: Esittely perillä 30.8.2018, ilmoitus hyväksymisestä 1.10.2018

Ehdotukset käsittelee Merihistorian päivien järjestelytoimikunta. Lisätietoja toimikunnan puheenjohtaja dosentti Tapio Bergholm tapio.bergholm@sak.fi tai 050-5472771.

Ehdotukset tulee lähettää Tapio Bergholmin sähköpostiin sovitteeseen määräaikaan mennessä.

Tätä kutsua saa levittää edelleen!

Toimintasuunnitelma 2018

Tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia merihistoriasta kiinnostuneiden yhteisöjen ja yksityisten yhdyssiteenä, vaalia merellistä historiaa ja merellisiä perinteitä, harjoittaa ja tukea etenkin Suomen merihistorian ja meriarkeologian tutkimusta sekä meri-museotoimintaa sekä merellisten elinkeinojen perinteiden keräämistä. (Säännöt § 2)

Kevätkokous ja esitelmä

Yhdistyksen kevätkokous pidetään toukokuussa Tieteiden talossa. Kokouksen jälkeen kuullaan esitelmä.

Syyskokous ja esitelmä

Yhdistyksen syyskokous pidetään marraskuussa Tieteiden talossa. Kokouksen jälkeen kuullaan esitelmä.

Nautica Fennica

Nautica Fennican 2017–2018 ilmestyttyä se postitetaan jäsenetuna jäsenmaksunsa säännöllisesti maksaneille jäsenille. Toimitustyön tueksi anotaan apurahaa. Nautica Fennican teemana on Suomi saarena.

Merihistorian päivät 2019

Yhdeksännet Merihistorian päivät järjestetään Turussa Forum Marinumissa. Järjestävinä tahoina ovat Suomen merihistoriallisen yhdistys ja Suomen meriarkeologinen seura. Tapahtuman yhteydessä järjestetään perinteinen harrastajatutkijatapaaminen.

Retket ja tapahtumat

Vuoden aikana järjestetään perinteinen retki. Retkestä tiedotetaan jäsenistölle myöhemmin sovittavan ajankohtana. Matkakohde on vielä avoin, alustavasti matka voisi suuntautua Victoria & Albert -museoon, missä avautuu uusi Ocean Liners -näyttely helmikuussa 2018. Lisäksi yhdistys suunnittelee tarjoavansa mahdollisuutta päiväretkelle Pirttisaareen tai Öröön erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Myös kotimaisia alus ja telakkavierailujen mahdollisuuksia kartoitetaan vuosille 2018–2019.

Merihistorian alan yhteistoiminta

Osallistutaan www.merihistoria.fi -portaalin sisällön kehittämiseen ja sen jatkorahoituksen hankintaan. Portaalin talous järjestetään erikseen Suomen merihistoriallisen yhdistyksen kautta.

Edustukset

Yhdistyksellä on edustajat Suomen perinnelaivarekisterin asiantuntijalautakunnassa ja Merihistoria.fi -verkkoarkiston johtokunnassa. Lisäksi yhdistys lähettää tarvittaessa edustajansa alan tapahtumiin.

Jäsenistö

Yhdistykseen kuului vuoden 2017 marraskuussa 178 henkilöjäsentä ja 16 yhteisöjäsentä. Kehitetään tiedotuskanavia

uusien merihistoriasta kiinnostuneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja uusien jäsenten rekrytoimiseksi.

Tiedotus

Yhdistyksen jäsenille toimitetaan heidän haluamallaan tavalla, sähköisesti tai postitse, vuoden aikana neljä jäsentiedotetta, joissa käsitellään ajankohtaisia tapahtumia ja tiedotetaan yhdistyksen toiminnasta. Tiedotteen painos on 150 kpl. Toimitussihteerinä toimii yhdistyksen hallitukseen kuuluva tiedottaja.

Yhdistyksen verkkosivuina toimii www.suomenmerihistorialinenyhdistys.fi. Sivustolle tuotetaan uusia toiminnallisuuksia sosiaalisen median, tiedottamisen ja merihistoria-alan verkostojen saralla. Yhdistyksen facebook -ryhmän toimintaa kehitetään ja sivulla julkaistaan päivityksiä merihistorian laajasti ymmärrettävästä näkökulmasta.

Talous

Yhdistyksen jäsenmaksu on vuonna 2018 henkilöjäseniltä 30 euroa ja yhteisöjäseniltä 60 euroa. Jäsenmaksutuloilla rahoitetaan mm. yhdistyksen tiedotustoimintaa, tuetaan jäsenistön osallistumista yhdistyksen toimintaan ja ostetaan Nautica Fennica jäsenistölle jaettavaksi joka toinen vuosi.

Yhdistyksen talous pidetään vakaalla pohjalla.

Hallitus

Hallitus kokoontuu seuraavasti:
tammi-/helmikuu: järjestäytyminen, Merihistorian päiviin liittyvät asiat
maalis-/huhtikuu: tilinpäätös
elo-/syyskuu: ajankohtaiset asiat
loka-/marraskuu: toiminta- ja taloussuunnitelma

Jäsenretki Lappeenrantaan 16.6.2018

Yhdistys järjestää lauantaina 16.6. vierailun Kanavansuun Perinnelaivayhdistyksen telakalle ja Saimaan kanavan museoon.

Osallistujat voivat saapua Lappeenrantaan valitsemillaan tavoilla. Yhdistys järjestää tarvittaessa kuljetusta keskustasta Kanavansuulle Lauritsalaan (klo 12.30) ja vierailujen jälkeen takaisin keskustaan (n. 8 km). Tutustumme ensin Mälkiällä olevaan museoon, jossa meillä on opastus klo 13 alkaen. Sen jälkeen siirrymme Kanavansuun telakalle (n. 1,5 km), jossa meille esitellään telakan historiaa ja siellä olevia lukuisia vanhoja laivoja.

Vierailulle voi ilmoittautua 4.6. mennessä sähköpostilla osoitteeseen *retket@merihistoria.fi*. Mukaan mahtuu n. 20 ensin ilmoittautunutta. Kerro oletko osallistumassa yksin vai seuralaisen kanssa ja miltä paikkakunnalta lähdet matkaan. Lappeenrannassa tapahtuvan paikallisen liikkumisen vuoksi toivomme, että kerrot tarvitsetko kyytiä Lappeenrannasta Lauritsalaan ja takaisin tai pystytkö kenties tarjoamaan kyytiä muille osallistujille. Kerro mielellään myös puhelinnumerosi. Retken järjestelyistä vastaa *Petri Sipilä* (Puh. 050 511 5940).

Lappeenrantaan pääsee 9.6. esim. Helsingistä 7.09 ja 10.19 lähtevillä junilla, jotka ovat perillä 9.18 ja 12.18.

Mälkiän sululle pääsee lappeenrannan keskustasta paikallisliikenteen bussilla 2. Kanavansuulle telakan viereen (Suolavuorentie) pääsee bussilla 1.

www.liikennevirasto.fi/vesivaylat/kanavat/kanavamuseot/saimaan-kanavan-museo

<http://kanavansuuntelakka.fi>

<https://lappeenranta.digitransit.fi>

Merihistoriallisia näyttelyitä

Merikeskus Vellamo (Tornatorintie 99, Kotka)

Sex and the Sea 15.6.2018 – 20.1.2019. Ikimuistoisista ajoista alkaen merimiehet ovat ylittäneet maailman meriä ja olleet pitkiä aikoja poissa kotoa. Monet asiat ovat tällaisissa tilanteissa hallittavissa, mutta ihminen ei voi sulkea pois seksuaalisuuttaan. Taiteilja Saskia Boddeken ja elokuvaohjaaja Peter Greenaway koostama *Sex and the Sea* käsittelee merimiesten yksinäisyyttä, himoa ja erotiikkaa. Paikkansa saavat niin tositarinat ja myytit kuin sukupuolitaudit hoitovälineineen. Ravisteleva esitystapa saatta kävijät pohtimaan myös omia normejaan seksuaalisuudesta ja sen toteuttamisesta. Näyttely on ollut aiemmin esillä Rotterdamin Maritiem Museumin ja Sjöhistoriska museetin Tukholmassa.

Menetetetyt majakat 18.5.–21.10.2018. Majakat ja loistot ovat osa rakennus- ja kulttuurihistoriaa, merenkulun historiaa ja meriturvallisuutta. Moni suomalaismajakka on menetetty – tavalla tai toisella. Osasta jäi jäljelle vain kasa kiviä, osa on yhä olemassa. Näyttely esittelee kertomusten ja valokuvien avulla majakoita, jotka Suomi on sotien tai rauhansopimusten seurauksena menettänyt. Näyttelyyn voi vielä 6.5. asti tulla myös Forum Marinumissa.

Forum Marinum (Linnankatu 72, Turku)

Puolustusvoimien 100-vuotisjuhlavuosi näkyy merivoimien aselajimuseona toimivassa Forum Marinumissa. Merivoimien satavuotista historiaa juhlustetaan 1.6. avautuvassa näyttelyssä, jonka teemana on kauppamerenkulun suojaaminen. Lisäksi näyttelyssä avataan merellisen huoltovarmu-

den merkitystä itsenäisen Suomen historiassa vuodesta 1918 aina nykyhetkeen saakka. Lisäksi tykkivene Karjala avataan juhluvuonna uudistetuin opastein.

Turussa juhlistetaan myös 150 vuotiasta Turun Laivapäällystöhdistystä, yhtä Suomen vanhimmista edelleen toiminnassa olevista yhdistyksistä. Laivapäällikköyhdistyksellä on mittava kapteenitaulujen kokoelma, jonka aarteita nähdään fregatti Suomen Joutsenella 1.6. lähtien.

Merihistoriallinen julkaisu

Sari Mäenpää (toim.): Telakoilta Maailman Merille - laivanrakennuksen historiaa Suomessa. Forum Marinumin vuosikirja 2017. (Raisio 2018). ISSN 1458-4247.

Nykyaikainen laivanrakennus on viime aikoina ollut paljon esillä. Kyseessä on tärkeä teollisuuden haara, jolla on myös merkittävä historia. Telakoilta Maailman Merille johdattaa alan tuoreimman historiantutkimuksen äärelle. Laivanrakennus näyttäytyy historialtaan teollisuuden alana, jossa verkostoituminen ja henkilökohtaiset suhteet ovat olleet todella tärkeitä. Kun lopputuote on niin massiivinen esine kuin laiva, sen rakentamiseen on tarvittu pääomaa, raaka-aineita, työvoimaa ja kansainvälisiä verkostoja. Kirjassa kerrotaan myös laivanrakentajien työkulttuurista Raumalla ja esitellään Forum Marinumin uusittu laivanrakennuksen historiaa käsittelevä näyttely.

Skip Fischer oli keynote-puhujana Merihistorian päivillä Uudessakaupungissa 2011 pidetyssä kansainvälisessä tutkijatapaamisessa. Kuva: Ove Enqvist.

Lewis R. Fischer (1946-2018) in memoriam

New Foundlandin Memorial-yliopiston pitkäaikainen professori ja yksi nykyaikaisen merihistorian tutkimusnäkökulman rakentajista Lewis 'Skip' Fischer kuoli alkuvuodesta.

Suomessa monesti vierailut meritaloushistorioitsija ohjasi pitkään merihistorian kansainvälisen tutkimuksen kehitystä *International Journal of Maritime History*n päätoimittajana ja piti yhteyttä kollegoihinsa ympäri maailmaa. Hän ehti julkaista huomattavan uransa aikana noin 200 artikkelia, kokoomaa ja monografiaa.

Vuonna 2015 eläkkeelle jäänyt Fischer oli kiinnostunut merihistoriasta laajalti, koulutti lukuisia sukupolvia yliopisto-opiskelijoita aiheen pariin ja oli jatkuvasti kiinnostunut nuorten tutkijoiden ideoista.

Suomen merihistoriallisen yhdistyksen hallitus vuonna 2018

Puheenjohtaja

FT, toimituspäällikkö Kirsi Keravuori
Puh. 040 5640264, @: kirsi.keravuori(at)finlit.fi

Varapuheenjohtaja

Merikapteeni Hannu Vartiainen
Puh. 050 358 8611, @: hannu.vartiainen(at)gmail.com

Sihteeri

Opiskelija Heikki Laurila
Puh. 050 523 3832 @: heiklau(at)utu.fi

Jäsenet:

Rahastonhoitaja

Dosentti Tapio Bergholm
Puh. 050 547 2771, @: tapio.bergholm(at)helsinki.fi
ST Ove Enqvist
Puh. 040 552 4136, @: enqvist(at)oktanet.fi
Tutkija Ville Honkanen
Puh. 0400 633290 @: villehonkanen0(at)gmail.com

Tiedottaja

Tutkija Vilma Lempiäinen
Puh. 040 8654681, @: merihistoria(at)gmail.com
Toimitusjohtaja Tapio Maijala
Puh. 050 342 4500 @: tapio.maijal(at)forum-marinum.fi
Päätoimittaja Aaro Sahari
Puh. 040 5926206, aaro.sahari(at)gmail.com
VTT Petri Sipilä
Puh. 050 511 5940, @: petri.sipila(at)merihistoria.fi

Jäsensihteeri

FM, museolehtori Johanna Aartomaa
Puh. 050 552 8859, johanna.aartomaa(at)gmail.com

Yhdistyksen verkkosivut uudistuvat

Yhdistyksen kotisivujen www.suomenmerihistoriallinenyhdistys.fi tarinassa kääntyy tänä keväänä uusi lehti. Teknisesti vanhentunut sivusto rakennetaan uudelleen ja sen ulkoasu ajanmukaistetaan. Samalla nykyinen pitkä osoite lyhenee muotoon www.smhy.fi. Sivuston päivitys toteutetaan Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseuroilleen mahdollistaman palvelun kautta. Uudistuksen jälkeen sivuja on mahdollista käyttää myös mobiililaitteilla. Uudet kotisivut otetaan käyttöön toukokuussa ja esitellään yhdistyksen kevätkokouksessa 14.5.

